

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2007r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: SSR /del/ Kaja Angerman

Protokolant:

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2007r., w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa

przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń (...) S.A. z siedzibą w W.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania Towarzystwu Ubezpieczeń (...) S.A. z siedzibą w W. w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy „Ogólne warunki ubezpieczenia pojazdów lądowych od uszkodzeń autocasco (AC) wraz z warunkami rozszerzenia o ryzyko kradzieży (KR) i opcje dodatkowe" o treści:

„Pojazd nielegalnie wprowadzony na polski obszar celny jest to pojazd: wprowadzony do kraju z zachowaniem obowiązku określonego w punkcie I, lecz bez zachowania obowiązku podania w zgłoszeniu celnym lub innym dokumencie, danych zgodnych z rzeczywistością bądź, gdy naruszono ograniczenia w obrocie",

II oddala powództwo w pozostałym zakresie, nakazuje pobranie od pozwanej Towarzystwa Ubezpieczeń (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w Warszawie) kwoty 300 zł (trzysta złotych) tytułem połowy nie uiszczonej opłaty sądowej od której powód był zwolniony, pozostałą część przejmuje na rachunek Skarbu Państwa,

III koszty zastępstwa procesowego wzajemnie znosi,

IV zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanej.

SSR (del.) Kaja Angerman

ubezpieczenia i pobierania składek.

Postępowanie pozwanej narusza dobre obyczaje. Pozwana bowiem w stosowanym wzorcu umownym zawiera zapis, który uwalnia ją od odpowiedzialności z powodu podania w zgłoszeniu celnym lub innym dokumencie danych niezgodnych z rzeczywistością. Z drugiej strony do podstawy wymiaru składki ubezpieczeniowej stosuje stawkę zgodną z rzeczywistością, pomimo świadomości istnienia praktyki zaniżania wartości pojazdów importowanych. W dniu zawierania umowy, pozwana ma świadomość, że ubezpieczającemu nie będzie należało się odszkodowanie, pomimo ustalenia przez strony umowy ubezpieczenia wartości pojazdu. W ocenie powoda podanie w organie celnym, danych niezgodnych z rzeczywistością nie ma najmniejszego związku ze zobowiązaniami stron ubezpieczenia. Powyższa praktyka pozwanej zmierza do osiągnięcia jak najwyższych wpływów ze składek uiszczanych przez konsumentów, a jednocześnie uwolnienia się pozwanej od odpowiedzialności. W niniejszej sprawie mimo terminowego uiszczania składek ubezpieczeniowych i zaistnienia szkody, w oparciu o kwestionowane postanowienia wzorca, odszkodowanie nigdy nie byłoby powodowi wypłacone.

Suma ubezpieczenia odpowiada wartości pojazdu z dnia zawierania umowy ubezpieczenia, ustalana jest na podstawie notowań rynkowych, a nie wartości podanej przez konsumenta. Wyłączenie odpowiedzialności ubezpieczyciela w razie podania w zgłoszeniu celnym danych niezgodnych z rzeczywistością jest nieuzasadnione. Przy takim zapisie, podanie na skutek oczywistej omyłki jakichkolwiek danych niezgodnych z rzeczywistością, prowadzi do całkowitego wyłączenia odpowiedzialności pozwanej. Kwestionowany zapis nie zawiera wskazania, że dotyczy tylko danych istotnych. Podanie więc jakichkolwiek danych niezgodnych z rzeczywistością, powoduje wyłączenie odpowiedzialności, mimo iż dane te nie muszą mieć znaczenia dla wartości samochodu, wartości szkody a tym samym wpływu na zawarcie umowy i jej warunki.

Na podstawie kwestionowanego zapisu wzorca, prawa i obowiązki stron umowy pozostają w stosunku do siebie w rażącej dysproporcji. Powód jest zobowiązany do świadczeń na rzecz pozwanej, mimo że pozwana nie jest w istocie zobowiązana do jakiegokolwiek świadczenia. Wzajemne świadczenia stron powinny być, co najmniej w odczuciu subiektywnym stron, równoważne.

Pozwana podała jako podstawę odmowy wypłaty odszkodowania okoliczność, że pojazd został zarejestrowany na podstawie sfalszowanego zakupu pojazdu za granicą. Za sfalszowany dokument zakupu, może być także uznane przez pozwaną podanie w umowie sprzedaży samochodu wartości niższej niż rzeczywista cena sprzedaży pojazdu. W ocenie powoda nawet okoliczność, że w umowie sprzedaży jako kupujący został wskazany powód, a nie I, nie może być okolicznością istotną dla odpowiedzialności pozwanej z tytułu zaistniałej szkody. Okolicznością powszechnie znaną,

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 479 i art. 479 kpc przedmiotem postępowania prowadzonego przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie jest kontrola i *analiza* postanowień konkretnej, zawartej przez powoda i pozwanego umowy, lecz kontrola abstrakcyjna wzorca umownego stosowanego przez pozwanego w obrocie z konsumentami, którego zapisy mogłyby kształtować treść stosunku prawnego w przypadku zawarcia umowy z pozwanym.

Zważywszy na powyższe nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy argumenty i twierdzenia stron dotyczące zawartej przez strony umowy przy użyciu stosowanego przez pozwaną wzorca umownego, jak też kwestia wykonania jej postanowień. Z tych względów Sąd oddalił wniosek dowodowy powoda o przesłuchanie stron na okoliczność kradzieży samochodu i zgłoszenia szkody, wniosek dowodowy pozwanej o przeprowadzenie dowodu z *zeznań* , w charakterze świadka na okoliczność zakupu ubezpieczonego pojazdu oraz inne wnioski dowodowe stron o dopuszczenie dowodu z dokumentów na okoliczności związane z wykonywaniem zawartej umowy.

W myśl art. 385¹ k.c niedozwolonymi są te postanowienia umowy, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, o ile nie zostały uzgodnione indywidualnie i nie są postanowieniami określającymi główne świadczenia stron w sposób jednoznaczny.

Oceniając zapis wzorca umownego o treści: „, TU (...)S.A. nie odpowiada za szkody:

powstałe w pojazdach nielegalnie wprowadzonych na polski obszar celny przez właściciela pojazdu lub osobę trzecią nawet wówczas, gdy obecny właściciel pojazdu nie miał wiedzy o fakcie nielegalnego wprowadzenia pojazdu na polski obszar celny" Sąd nie podzielił stanowiska powoda, że zapis ten kształtuje prawa i obowiązki stron sprzecznie z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumentów.

W ocenie Sądu ubezpieczyciel stosownie do treści art. 805 k.c. ma prawo z uwagi na uzasadnioną ochronę własnego interesu wyłączyć z zakresu swojego świadczenia, odpowiedzialność za szkody powstałe w pojazdach nielegalnie wprowadzonych na polski obszar celny w sytuacji, gdy fakt ten ujawni się po zawarciu umowy ubezpieczenia. Zapis ten stanowi również uzasadnioną podstawę do odmowy zawarcia umowy ubezpieczenia, o ile okoliczność ta znana byłaby przed zawarciem umowy.

Zapis ten jednoznacznie wskazuje przyczynę odmowy spełnienia świadczenia, zastrzega, że ubezpieczyciel nie godzi się przyjmując na siebie zobowiązania dotyczącego pojazdu nielegalnie wprowadzonego na polski obszar celny. Jest czytelny, jasny i stanowi dostateczne ostrzeżenie dla konsumenta. Zapis ten zdaniem Sądu nie daje podstawy do dowolnej, nieuzasadnionej interpretacji przez ubezpieczyciela okoliczności wyłączających jego odpowiedzialność z umowy ubezpieczenia. Pojazd nielegalnie wprowadzony na polski obszar celny w oparciu o

ten zapis, może oznaczać jedynie pojazd wprowadzony na polski obszar celny wbrew obowiązującym przepisom.

Z tych względów Sąd oddalił powództwo w zakresie uznania przedmiotowego postanowienia wzorca za niedozwolone postanowienie umowne.

Sąd podzielił w odniesieniu do kwestionowanego zapisu o treści: „Pojazd nielegalnie wprowadzony na polski obszar celny jest to pojazd: wprowadzony do kraju z zachowaniem obowiązku określonego w punkcie 1, lecz bez zachowania obowiązku podania w zgłoszeniu celnym lub innym dokumencie, danych zgodnych z rzeczywistością bądź, gdy naruszono ograniczenia w obrocie" pogląd powoda, że pozostaje w sprzeczności z art. 385 §1k.c. jako sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interes konsumentów.

Sprzeczność z dobrymi obyczajami wyraża się w nierzetelnym, nierównorzędnym traktowaniu konsumenta jako partnera umowy, niewłaściwym informowaniu o przysługujących mu uprawnieniach, wykorzystywaniu pozycji profesjonalisty. Rażące naruszenie interesów konsumentkich przejawia się najczęściej rażąco niekorzystnym ukształtowaniem sytuacji ekonomicznej konsumenta.

Jednocześnie w ocenie Sądu zapis ten wyczerpuje przesłanki przykładowych niedozwolonych klauzul umownych określonych w art. 385³ pkt 2,9 k.c., bowiem stanowi podstawę do dokonywania przez ubezpieczyciela wiążącej interpretacji umowy w zakresie definicji nielegalnego pojazdu i wyłączenia obowiązku spełnienia własnego świadczenia, a tym samym wyłączenia odpowiedzialności za nie wykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania względem konsumenta.

Kwestionowany zapis zawiera definicję pojazdu nielegalnie wprowadzonego na polski obszar celny przez co wywiera wpływ na ukształtowanie praw i obowiązków stron, bowiem ubezpieczyciel z zakresu swojego świadczenia wyłącza właśnie odpowiedzialność za szkody dotyczące pojazdu nielegalnie wprowadzonego na polski obszar celny. Nie można co prawda zarzucić, że uprawnienie do wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkody dotyczące „pojazdu nielegalnego" jest nieuzasadnione, to jednak kwestionowane postanowienie zawierające tak ważną z punktu widzenia konsumenta definicję, kształtuje niejasną sytuację konsumenta. Zapis ten zawiera nieoczywiste, nieprecyzyjne sformułowania takie jak: „ innym dokumencie", „ dane zgodne z rzeczywistością", „ naruszono ograniczenia w obrocie". Takie ujęcie powoduje niejasną sytuację konsumenta, jak też stanowi podstawę do dowolności interpretacyjnej kontrahenta co do tego o jakie dane chodzi, w jakich dokumentach, co oznacza zgodność z rzeczywistością i jakie jest ich znaczenie. Tym samym w oparciu o takie brzmienie postanowienia, to nie udowodnione fakty, a dowolna interpretacja ubezpieczyciela może stanowić o treści umowy ubezpieczenia i obowiązku jej wykonania. Oczywiście

kwestionowany zapis zawiera w sobie definicję „pojazdu nielegalnego” jako wprowadzonego na polski obszar celny wbrew obowiązującym przepisom, jednak jego zakres może być zdecydowanie szerszy, a wówczas stanowić może, nieuzasadnioną w ocenie Sądu podstawę do wyłączenia obowiązku spełnienia świadczenia z umowy ubezpieczenia przez ubezpieczyciela. Przy takim brzmieniu postanowienia, ubezpieczyciel mógłby bowiem próbować wyłączyć swoją odpowiedzialność już tylko na tej podstawie, że w Jakimś dokumencie” dotyczącym przedmiotu umowy ubezpieczenia podano błędnie takie dane jak np.: rok produkcji, imię, datę umowy, albo wartość przedmiotu zgodną z ceną rynkową na danym rynku, odmienną od ceny rynkowej na polskim rynku. Do odmowy wykonania świadczenia na podstawie tak sformułowanego postanowienia wystarczyłaby interpretacja danej niezgodności z rzeczywistością przez ubezpieczyciela, a nie fakt nielegalnego wprowadzenia pojazdu na polski obszar celny stwierdzony na podstawie dowodów zebranych przez właściwe organy ścigania. Nie każdy przypadek objęty zakresem tej definicji będzie wynikiem przestępstwa fałszerstwa, kradzieży itp. Poza przypadkami wprowadzenia pojazdu na polski obszar celny w wyniku dokonanego przestępstwa, zgodnie z treścią art. 815 § 1 i 3 k.c. ubezpieczyciel mógłby uwolnić się od odpowiedzialności tylko wówczas, gdyby ubezpieczający podał niezgodne z prawdą okoliczności, o które był pytany przez ubezpieczyciela i o ile okoliczności te miały wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku objętego umową.

Tego rodzaju zapis jest więc wyrazem nierównorzędnego, nierzetelnego traktowania konsumenta jako partnera umowy, godzi rażąco w jego interes ekonomiczny, bowiem pomimo zapewnienia ochrony ubezpieczeniowej, po zawarciu umowy ubezpieczenia naraża konsumenta na odmowę wykonania świadczenia przez ubezpieczyciela, mimo spełnienia świadczenia przez konsumenta. Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 385¹§1 k.c. w zw. z art. 385³ pkt.2,9 k.c. w zw. z art. 479⁴²kpc orzekł jak w sentencji..

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanej zarządzono na podstawie art.479⁴⁴kpc.